

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2004/5
Karar Sayısı : 2008/111
Karar Günü : 29.5.2008
R.G. Tarih-Sayı :05.11.2008-27045

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Sivas İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 4447 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 50. maddesinin ikinci tümcesinin, Anayasa'nın 5. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Bağ-Kur tarafından bağlanan yaşlılık aylığına ilişkin davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu savını ciddi bulan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 4447 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen itiraz konusu tümceyi de içeren 50. maddesi şöyledir:

*"Bu Kanuna göre sigortalıların ödeyecekleri primler ve bağlanacak aylıklarının hesabında, yirmidört basamaklı gelir tablosu uygulanır. **Tabloda yer alan gelir basamakları, her yıl Nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızları kadar artırılarak belirlenir.**"*

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 5. ve 10. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılımlarıyla 27.1.2004 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın, statüsü ile sigortalılık süresi aynı bulunan sigortalılara bağlanacak yaşlılık aylığı tutarlarında zaman ve yer bakımından farklılıklar oluşturduğu, bu nedenle Anayasa'nın 5. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

1479 sayılı Yasa'nın 4447 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 50. maddesinin itiraz konusu ikinci tümcesinde, gelir tablosunda yer alan gelir basamaklarının her yıl Nisan ayında ilk olarak bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki değişim oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayri safi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızları kadar arttırılarak belirlenmesi öngörülmektedir.

Anayasa'nın 10. maddesinde kanun önünde eşitlik ilkesi belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında da vurgulandığı gibi, yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik eylemli değil hukuksal eşitliktir. Durum ve konumlarındaki farklılık ve özellikler, kimi kişiler veya topluluklar için değişik kural ve uygulamaları gerekli kılar.

Resmi istatistiklerin üretimine ve organizasyonuna ilişkin temel ilkeleri ve standartları belirlemek, ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda veri ve bilgilerin toplanmasını, değerlendirilmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını, dağıtımını ve resmi istatistik programında istatistik sürecine dahil kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere Devlet İstatistik Enstitüsü kurulmuştur. Bu kurumun yayınladığı tüketici fiyat indeksleri, enflasyon ve ekonomi için bir gösterge olması, hükümetlerin ekonomik politikalarının belirlenmesi, ücretlerin ve fiyatların ayarlanması, milli muhasebe hesapları, fiyat analizleri, ticari faaliyetlerin yönlendirilmesi gibi değişik amaçlar için çeşitli kesimler tarafından kullanılan resmi ve bilimsel ölçütlerdir.

DİE, nüfusu 20.001 ve daha fazla olan kentsel yerleşim yerlerinden oluşan Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları İndeksi ve nüfusu 20.000'den az olan yerleşim yerlerinden hareketle Kırsal Yerler Tüketici Fiyatları İndeksini hesaplayıp yayınlamaktadır. Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları İndeksi uygulanmasında esas alınacak değerler, il rakamları değil, Türkiye geneli ortalamasını vermektedir.

DİE'nce Avrupa Hesaplar Sistemine göre derlenmekte olan gayri safi yurtiçi hasıla, ekonomik büyüklüğün birkaç ölçütünden biri olup, gayri safi milli hasıladan farklı olarak, ülke sınırları içerisinde belli bir zaman içinde, üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin para birimi cinsinden değerinin göstergesidir.

İtiraz konusu kuralla, gelir basamaklarının arttırılmasında kentsel yerler tüketici fiyat indeksi artış oranının uygulanması enflasyon karşısında sahip olunan değeri korumakta, gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızının uygulanması ise büyüyen ekonomiden verilen payı göstermekte, böylece enflasyon karşısındaki kıymetin korunması ve bir artı değer kazanmasının amaçlandığı gözetildiğinde, buna bağlı olarak yaşlılık aylıklarında farklılık bulunmayacağından, eşitlik ilkesine aykırılıktan sözedilemez.

1479 sayılı Yasa'ya göre bağlanacak aylıkların belirlenmesinde, sigortalının, sigortalılık süresi içinde aylar itibariyle bulunduğu her bir basamakta ödediği prim gün sayısı, 4447 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihin öncesi ve sonrasında ödediği prim gün sayısı, aylık başlangıç tarihindeki gelir tablosu, aylık bağlama oranı ile aylık bağlanma talep tarihi ve aylık bağlanma tarihinde geçerli olan hesaplama yöntemi, Yasa'nın geçici 11. maddesi ve dönemsel olarak yapılan yasal düzenlemelerle getirilen sosyal destek ödemeleri uygulamalarının belirleyici unsurlar olduğu gözetildiğinde, bu unsurlardan birinde oluşacak değişikliğin bağlanan aylıklarda da farklılıklar ortaya çıkarması kaçınılmazdır.

Buna göre, aylık bağlanma zamanı ve koşulları farklı olan sigortalılar arasında eşitlikten söz edilemez. Tüm özellikleri aynı olan sigortalıların da alacakları aylıkların itiraz konusu kural nedeniyle farklı olmayacağı açıktır.

Belirtilen nedenlerle, kural, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 5. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 50. maddesinin ikinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 29.5.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN

Üye

Mustafa YILDIRIM

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ